

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ СТУДЕНТІВ ЗВО В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОСТІ

Байдак Людмила Іванівна

старший викладач

кафедра іноземних мов

Сумський національний аграрний університет, Україна

Дистанційне навчання стало невід'ємною складовою сучасних освітніх реалій. Це одна із форм організації навчального процесу, коли усі або частина занять здійснюється з використанням сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій при територіальній віддаленості викладача й студентів. Новітні технології дозволяють отримувати знання на відстані незалежно від місцеперебування учасників освітнього процесу.

Масштабне використання технологій дистанційної освіти розпочалося з поширенням пандемії Covid-19. Водночас, після повномасштабного російського вторгнення в лютому 2022 року постала нагальна проблема відновлення онлайн-освіти в Україні. Російські удари по цивільних об'єктах на сході та півдні України з використанням тактичної авіації та ракетних систем роблять традиційну освіту майже неможливою. Використання дистанційної освіти в умовах розгортання військової агресії з боку Російської Федерації видається єдиним правильним рішенням [2].

Сьогодні накопичено великий практичний досвід застосування електронно-цифрових технологій в освітньому процесі закладів вищої освіти країни, впроваджено електронні освітні ресурси, онлайн-курси з дисциплін навчальних планів різних напрямів, профілів та рівнів підготовки. Вітчизняний досвід організації освітнього процесу з використанням електронно-цифрових технологій, створення електронно-цифрового освітнього середовища дозволив українській системі вищої професійної освіти досить легко перейти у формат масового онлайн-навчання студентів [1].

Навчання іноземній мові студентів ЗВО в умовах дистанційності має свої особливості та виклики, які потребують адаптації педагогічних підходів і методик.

Ефективність будь-якого виду дистанційного навчання залежить від чотирьох факторів:

- взаємодії викладача та студента, не зважаючи на те, що вони розділені відстанню;
- педагогічних технологій, що використовуються викладачем;
- методичних матеріалів та шляхів їх застосування;
- зворотного зв'язку.

Викладання іноземних мов онлайн вимагає поєднання педагогічних і психологічних підходів для ефективного задоволення потреб студентів у віртуальному середовищі. Ці підходи допомагають зробити процес навчання

цікавим, мотивуючим і сприятливим для набуття мовних навичок. До ключових можна віднести такі:

- Персоналізоване навчання: Як педагогічні, так і психологічні підходи заохочують пристосовувати навчальний процес до індивідуальних потреб. Технології адаптивного навчання можуть використовуватися в онлайн-режимі, щоб забезпечити індивідуальний підхід на основі прогресу, інтересах і сильних сторонах студента.

- Колоборативне та інтерактивне навчання: Як педагогічні, так і психологічні теорії підкреслюють важливість взаємодії та співпраці. Віртуальна групова діяльність, інтерактивний контент сприяють соціальній взаємодії, підвищуючи залученість і мотивацію.

- Формативне оцінювання та зворотній зв'язок: Постійний зворотний зв'язок - важливий аспект як педагогічних, так і психологічних підходів - допомагає студентам зрозуміти свої сильні сторони та ті, які потребують вдосконалення.

Враховуючи методiku і специфіку дистанційного навчання іноземної мови, варто виділити такі переваги застосування дистанційних освітніх технологій, як зручність, мобільність, адаптивність, вільний доступ, гнучкість.

Нині є багато платформ для систем дистанційного навчання, різних за технічними можливостями та функціональними компонентами, але в Україні найпоширенішою стала безкоштовна система MOODLE. Це потужний інструмент для онлайн-навчання, який надає безліч можливостей для організації курсів, оцінювання студентів, комунікації та моніторингу прогресу. Використання цієї платформи в викладанні іноземних мов дає можливість створювати інтерактивні та адаптивні навчальні програми, що підтримують різні стилі навчання та мотивують студентів до досягнення високих результатів.

Дистанційне навчання потребує активного використання онлайн-ресурсів, таких як платформи для відеоконференцій (Zoom, Microsoft Teams, Google Meet). Zoom є однією з найпоширеніших платформ для проведення онлайн-занять, де викладач може здійснювати пряме спілкування зі студентами. Вона дозволяє проводити відеозустрічі зі студентами в реальному часі, що важливо для забезпечення ефективного спілкування між викладачем і студентами, дозволяючи підтримувати живу практику мови. Функція «Демонстрація екрану» надає викладачеві можливість поділитися своїм екраном, демонструючи навчальні матеріали, презентації, текстові документи або відео. У Zoom є можливість створювати так звані "Breakout Rooms" - окремі кімнати для малих груп, де студенти можуть працювати в парах або малих групах, виконуючи завдання або обговорюючи певну тему.

Використання відео, аудіо та інтерактивних матеріалів стає важливим елементом вивчення іноземної мови. Студенти можуть слухати записи носіїв мови, переглядати відео, практикувати вимову та акценти за допомогою онлайн-ресурсів.

Одним із викликів дистанційного навчання є збереження мотивації студентів та підтримка самодисципліни. Для цього можуть використовуватися регулярні онлайн-завдання з використанням платформ WordWall та Liveworksheets.

WordWall – багатofункціональний інструмент, що допомагає вирішити одне з головних завдань – підвищити мотивацію студентів, активізувати їх пізнавальну діяльність. Ця платформа – хмарний сервіс для організації та підтримки освітніх процесів із безкоштовним відкритим освітнім ресурсом, що містить як представлені в режимі загального доступу готові навчальні матеріали, так і конструктор для самостійної розробки нових інтерактивних навчально-методичних матеріалів.

Liveworksheets - це онлайн-платформа, яка дозволяє створювати інтерактивні робочі листи для навчання. Вона пропонує низку можливостей, а саме: створення інтерактивних вправ, де студенти можуть взаємодіяти з матеріалом (вводити текст, вибирати правильні відповіді, перетягувати елементи тощо), дозволяє автоматично перевіряти виконані завдання, що допомагає заощадити час та забезпечує миттєвий зворотній зв'язок, дозволяє додавати зовнішні ресурси (посилання, відео, аудіофайли) та працювати з іншими платформами для навчання.

В умовах дистанційного навчання необхідно бути готовими до гнучкого підходу в плануванні навчального процесу. Наприклад, при технічних проблемах або інших труднощах важливо коригувати методи навчання та використовувати альтернативні ресурси. Окрім технічних проблем викликом може стати проведення об'єктивного оцінювання навчальних досягнень студентів. Відсутність можливості спостерігати за процесом роботи студента в реальному часі або безпосередньо перевіряти його навички може знизити об'єктивність оцінки. Попри формальну наявність технічної можливості (наприклад, у чаті), контроль за списуванням практично неможливий. Відстань між викладачем і студентом створює умови для використання зовнішніх допоміжних джерел або навіть сторонніх осіб, що ускладнює чесне оцінювання знань.

Отже, навчання іноземній мові студентів ЗВО в умовах дистанційності вимагає адаптації до нових реалій, використання сучасних технологій та методик, а також надання студентам підтримки для розвитку їхніх мовленнєвих навичок у цифровому середовищі. Окрім того, перед викладачами постали нові виклики у процесі викладання іноземної мови, які пов'язані із списуванням з мережі інтернет та онлайн перекладів. Проблема списування може й надалі посилюватись у зв'язку із поширенням чат-ботів із штучним інтелектом, як от ChatGPT.

Список використаних джерел

1. Павлова О. (2023). Підходи до навчання іноземної мови у ЗВО в умовах дистанційності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. №87 – 240 с.
<http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2023/87/28.pdf>
2. Sherman, M., Puhovski, E., Kambalova, Y., & Kdyrova, I. (2022) The Future of Distance Education in War or the Education of the Future (The Ukrainian Case Study). *Futurity Education*, 2(3), 15-24.
<https://doi.org/10.57125/FED/2022.10.11.30>